

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום חמישי י"ח בשבט תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

גיטין - מ"ו

1. באיזה אופן העמיד רב נחמן את הדין שאסור למגרש משום מוציא שם רע או נדר, להחזיר את אשתו?
 - א. לשון א' - כשאמר לה משום מוציא שם רע או נדר אני מוציאך - סבר שהטעם משום קלקול.
 - ב. לשון ב' - צריך שיאמר לה דעי שמשום שם רע או נדר אני מוציאך, ואין זה מעכב - סבר שהטעם משום קנס שלא יהו פרוצות בעריות ובנדרים.

מצינו ברייתא כלשון א' - שהטעם שמא יאמר אילו הייתי יודע שזה שקר, לא הייתי מגרשה, ונמצא גט בטל למפרע ובניה ממזרין, לכן מודיעים לו שלא יוכל להחזיר.

מצינו ברייתא כלשון ב' - שהטעם כדי שלא יהו בנות ישראל פרוצות, לכן שיאמר לה משום מה מוציאה.
2. מה מקורו של ר' יהודה שנדר שהודר ברבים אין לו הפרה?

נאמר על הגבעונים 'ולא הכום בני ישראל כי נשבעו להם נשיאי העדה'.

והחולקים סוברים ששם השבועה היתה בטעות שהרי שיקרו שבאו מדרך רחוקה, וכלל לא חלה, ומה שלא הרגום משום קדושת השם מול עכו"ם.

כמה נחשב רבים - רב נחמן: ג' ומקורו מ'זבה': ימים - ב', רבים - ג'. רבי יצחק - עשרה, דכתיב עדה.
3. כלפי איזו הלכה הביא ר' יוסי בר' יהודה מעשה?

דווקא כשנדרה היא לא יחזירה, אבל נדר הוא - יחזיר. ומעשה בצידן, באחד שאמר לאשתו יאסרו פירות כל העולם עלי אם איני מגרשיך וגירשה, והתירו לו חכמים שיחזירנה ולא שייך בזה תיקון העולם, ולא גזרו משום שהנודר - כאילו בנה במה, והמקיימו - כאילו הקריב עליה קרבן.
4. משנה - המגרש אשתו משום שנודע לו שהיא אילונית, האם יוכל להחזירה?
 - א. רבי יהודה - לא יחזיר, כדי שלא יקלקלה אם תינשא לאחר ותלד.
 - ב. חכמים - יחזיר, ואין חוששים שיקלקלה.

הוסיף ר' יהודה - נישאת לאחר והיו לה בנים ממנו, ותובעת כתובתה מבעלה הראשון, [שכשגרשה חשב שקידושו טעות], אומר לה בעלה - שתיקותיך יפה מדיבוריך, שלא אטען, גירשתי בטעות ובניה ממזרים.
5. במשנה הקודמת לגבי מוציא משום מוציא שם רע הוכח שר' יהודה לא חושש לקלקול וחכמים כן, כיצד מתיישב?
 - א. שמואל - יש להפוך השיטות במשנתנו, וכן את הסיפא בענין תובעת כתובתה.
 - ב. אביי - באמת ר' יהודה חושש לקלקול ובמשנה לעיל סבר, בנדר הצריך שאלת חכם, כר"א שאין רוצה שתתבזה אשתו ולא יוכל לקלקל. ובנדר שאינו צריך שאלת חכם, סבר כר' מאיר שכל אדם יודע שבעל מיפר נדרי אשתו, ואין יכול לטעון אם הייתי יודע לא הייתי מגרשה.
 - ג. רבא - עדיין קשה הסתירה בדברי רבנן. ויש ליישבה שחכמים שבמשנתנו הם שיטת ר' מאיר, שצריך 'תנאי כפול' ובמשנתנו מדובר שלא הוסיף 'ואם אינך אילונית לא יהיה גט' ולכן חלים הגירושין ללא תנאי, וגם אם יהיה מותר להחזירה הגירושין לא יתבטלו למפרע.
6. משנה - המוכר את עצמו ואת בנו לעכו"ם - אין פודין אותו, אבל פודין את הבנים לאחר מיתת אביהן. ופסק רב אסי: דווקא בשנה ושילש במכירתו. אלו מעשים הובאו בזה?
 - א. בני 'בי מיכסי' לוו זוזים מעכו"ם, ולא היה להם לפרוע, שבום העכו"ם, בקשו מרב הונא שיפדום, אמר להם דינכם כמוכר עצמו שאין פודין אותו. אמר לו ר"א - למדתנו רבינו שדווקא בשנה ושילש. ענה: אכן בני מיכסי רגילים בזה.
 - ב. מעשה באדם שמכר עצמו ללודאים שהיו אוכלי אדם, בקש שיפדוהו, פסק רבי אמי שכשם שבנים את הבנים לאחר מיתת אביהן כדי שלא ישתקעו אצל העכו"ם, כ"ש שפודים בסכנת נפשות.

אמרו החכמים לרבי אמי - ישראל מומר הוא, שראוהו אוכל נבילות, אמר להם שמא לתיאבון אוכל ואינו מומר.

אמרו לו - שראו שמניח היתר ואוכל איסור.

אמר לשבוי - לך, אין מניחים לי לפדותך.